

«داعش»، مایه سرافکندگی بنیادگرایی حقیقی

اسلاوی ژیزک

ترجمه وحید وحدت‌زاد

در ماه‌های اخیر چنین جاثفاده که قیام دولت اسلامی عراق و شلم، یا داعش، فصل جدیدی در داستان دورودراز پیداری ضداستعماری است، چراکه به‌بازترسیم مرزهای بی‌حسابوب کتایی می‌پردازد که قدرت‌های بزرگ پس از جنگ جهانی اول ایجاد کردند.همزمان، داعش به‌مثابه‌فصلی در داستان مقاومت در مقابل شیوه سرمایهداری جهانی در جهت فروپاشی قدرت دولت-ملت‌ها انگاشته شده.اما همین وحشت‌آفرینی نیز خود از محصولات داعش است: بیابیهایی که مقامات داعش صادر می‌کنند، به‌روشنی نشان می‌دهد وظیفه اصلی حکومت از منظر آنان، ساماندهی به وضعیت رفاهی (بهداشت، مبارزه با گرسنگی) مردمان تحت‌امرشان نیست؛ مساله اصلی آنان زندگی مذهبی است و اینکه زندگی عمومی تابع قوانین مذهبی باشد به همین خاطر داعش به فجایع انسانی که در محدوده قدرت‌ش رخ می‌دهد، کم‌رویش بی‌تفاوت است. سرلوحه کار داعش گویی شعاری است به این مضمون که «مذهب را اعمال کن، رفاه خود خواهد آمد، شکاف میان مفهوم قدرت انسان که داعش اعمال می‌کند و مفهوم غربی مدرنی که میشل فوکو آن را «زیست قدرت» می‌نامید، در همین مساله نهفته است. مفهوم زیست قدرت که در پی سامان دادن زندگی به منظور تضمین رفاه عمومی است، توسط خلیفه داعش به کلی نفی می‌شود.

آیا می‌توان گفت داعش پیشامدرن است؟ به‌سه جای آنکه داعش را نمونه‌ای از مقاومت تمام‌عیار در مقابل مدرن‌شدن تلقی کنیم، باید آن را نمونه‌ای از مدرن‌سازی مجعولی بدانیم که در مجموعه‌ای از مدرن‌سازی‌های محافظه‌کارانه‌ای قرار می‌گیرد که با احیای دوره میچی در ژاپن قرن‌نوزدهم آغاز شد (مدرن‌سازی صنعتی سریع، به قالب ایدئولوژیک «احیا» یا بازگشت به اقتدار امپراتور برآمد).

عکس مشهور ایوبکر بغدادی، رهبر داعش، با ساعت سوییسی اعلامی که در دست دارد، معنایی کتایی دارد: داعش گرچه در تبلیغات و معامله‌های مالی‌اش سازمان‌یافته عمل می‌کند، اما ابزارهای فوق مدرنش را برای توسعه و تحمیل بینش سیاسی ایدئولوژیکی به‌کار می‌بندد که، نه از سر محافظه‌کاری بلکه از سر استیصال، به محدودیت‌های سلسله‌مراتبی ثابتی منتهی می‌شود. با این‌همه نباید فراموش کرد حتی تصویرکردن داعش به‌عنوان یک سازمان بنیادگرایی ضابطه‌مند و واجد دیسیپلین سفت‌وسخت نیز خالی از ابهام نیست، آیا سرکوبگری مذهبی داعش توسط نحوه عملکرد واحدهای محلی نظامی‌اش تقویت (وبلکه تکمیل) نمی‌شود؟ در حالی که ایدئولوژی رسمی داعش با تساهل غربی‌مرزبندی دارد، فعالیت روزانه گروه‌های داعش شامل ولنکاری‌ها و لذت‌جویی‌های جمعی تمام‌عیار و خارج از قاعده، نظیر سرقت و تجاوز گروهی و شکنجه و قتل کفار است.

با تگاهی دقیق‌تر، آمادگی قهرمانانه مشهود در داعش برای قمار هستی‌اش سوال برانگیز می‌شود.مدت‌ها پیش، فردریش نیچه تشخیص داد چگونه تمدن غربی به سمت «واپسین انسان» حرکت می‌کند و به موجودی بی‌روح و تهی از تعهد و عشق بدل می‌شود، که توانایی تحلیل ندارد، از زیستن بریده، از مخاطره می‌هراسد و تنها گوشه‌ای امن و آسوده می‌جوید: «گهگاه اندکی زهر که رویاهای خوش می‌زاید و سرانجام زهر بسیار برای مرگی خوشایند، خوشی‌های کوچک روزانه‌ای دارند و خوشی‌های کوچک شبیه‌ای، اما نگران تندرسی خوش‌بین نیز هستند، «ماخوشبختی را اختراع کرده‌ام؛ واپسین انسان‌ها چنین می‌گویند و چشمک می‌زنند».

ممکن است چنین به‌نظر برسد شکاف میان جهان اول تساهل‌گر و واکنش بنیادگرایانه به آن، همسنگ تقابل میان زندگی رضایت‌آمیز لبریز از رفاه مادی و

محمدرضا بهشتی، استاد فلسفه دانشگاه تهران، در نشست عصر روز شنبه ۱۱ شهریور مرکز فرهنگی شهر کتاب، با عنوان «بازتاب اندیشه‌های فلسفی در آثار هنری» به طرح موضوعاتی در این‌باره پرداخت. بی‌مقدمه و قبل از هرچیز باید گفت «پراکنده‌گویی» نه مختص این نشست که خاص هر برنامه دیگری از این قبیل است که قرار است در یک زمان ناهایا دوساعته، چنین عنوانی کلی را حتی در حد پیش‌کشیدن مقدمات بحث بربرگیرد. کسی چیزی می‌گوید و دیگری هم یادداشتش می‌کند تا خواننده غایب در آن نشست، از «آنچه گذشت» بی‌نصبی نمالد. مفروض بود که دست‌کم این‌بار، از پیش گزارش را از ریخت‌و‌ری انداخت و سپس نوشت، برای هر آنکه قصد خواندنش را دارد و لازم بود در جمله‌ای معترضه می‌افزود: «این گزارش احتمالاً نسبت به هرگزارش دیگری از این دست، کم‌و‌کسر اندک، پس یافتن «نفس» نوشتن این گزارش برعهده همه آن دیگران.»

در ابتدای این نشست، محمدرضا بهشتی، راجع‌به چگونگی علاقه‌مندی‌اش به مباحث مربوط به فلسفه هنر گفت: «اولین برخورد من با این مبحث، به دوره تحصیلی‌ام در آلمان برمی‌گردد. در یک دوره کلاس شرکت کردم و متوجه شدم این شاخه از فلسفه هم شاخه‌ای قابل ملاحظه است. روزی در یک کتابفروشی به کتبی از دلوز راجع‌به سینما برخوردم که یکسر از منظری فلسفی با سینما طرف بود. برابم بسیار جالب بود و در همان کتابفروشی چندصفحه‌ای از کتاب خواندم. دومین ایستگاه این ماجرا، مربوط به دوره‌ای است که در فرهنگستان هنر، مشغول به کار بودم و مدیریت گروه فلسفه و حکمت آن را برعهده داشتم. در آنجا کارهای خوبی انجام گرفت که آن هم مزید بر علت شد. آنجا به نظم رسیدم که چه نسبتی می‌تواند میان آثار هنری و اندیشه فلسفی برقرار باشد؟»

او در ادامه، در جهت تبیین نسبت میان آثار هنری و اندیشه فلسفی افزود: «دوگونه رابطه میان این‌دو می‌توان لحاظ کرد؛ نخست، آثار هنری به منزله موضوعاتی برای تامل و تفسیر فلسفی، یعنی همان‌طور که فلسفه مسائلی را به عنوان موضوع، در دایره مشاهدات قرار می‌دهد و پرسش فلسفی درباره آن مطرح می‌کند، آثار هنری هم می‌توانند برای فلسفه موضوع باشند و دوم اینکه، آن‌دسته از آثار هنری را بررسی کنیم که در پس‌زمینه‌شان می‌توان اندیشه فلسفی یک‌دوره را مورد کندوکاو قرار داد.»

این مدرس فلسفه دانشگاه تهران در ادامه افزود: «در نسبت نخست، اثر هنری را از آن لحاظ که یک اثر هنری است، مورد مطالعه فلسفی قرار می‌دهیم. به این‌معنی که چگونه اثری را می‌بینیم و در آن تامل فلسفی می‌کنیم یا چگونه متن‌هایی را می‌خوانیم و در

فرهنگی از یک‌سو و از سوی دگر زندگی‌ای است که وقف معنایی متعالی شده. اما آیا این تخصص میان چیزی نیست که نیچه آن را نپهیلمس فعال و نپهیلمس منفعل می‌نامید؟ ما در غرب، مردان واپسین نیچه‌ایم، غوطه‌ور در کامجویی‌های سطحی روزانه؛ حال آنکه مسلمانان افراطی حاضرند در چالشی که با آن درگیرند، هستی‌شان را تا سرحد نابودی خویش به مخاطره بیندازند. ویلیام باتلر ییتس در سروده‌ای به نام «رجعت دوباره» گویی همین وضعیت اسفناک امروزمین ما را توصیف می‌کند: «اعلی مردمان بین که عاری‌اند از هر باوری و سفالگان نگر که راست‌خاند در اشتیاق‌شان.» این توصیف بی‌نظیری از گسست میان لیبرال‌های

عکس مشهور ایوبکر بغدادی، رهبر داعش، با ساعت سوییسی اعلامی که در دست دارد، معنایی کتایی دارد: داعش گرچه در تبلیغات و معامله‌های مالی‌اش سازمان‌یافته عمل می‌کند، اما ابزارهای فوق مدرنش را برای توسعه و تحمیل بینش سیاسی ایدئولوژیکی به‌کار می‌بندد که، نه از سر محافظه‌کاری بلکه از سر استیصال، به محدودیت‌های سلسله‌مراتبی ثابتی منتهی می‌شود

بی‌رق و بنیادگرایان پرشور است؛ «اعلی مردمانی» که دیگر قادر نیستند به طور کامل دل به آرزمانی بینندند، در حالی که «سفالگان» دلباخته تعصب نژادپرستانه، متشرعانه و جنسیت‌گرایانه‌شان شده‌اند.

اما آیا تئوریست‌های بنیادگرا به معنای واقعی کلمه بنیادگرا هستند؟ آیا واقعا ایمان دارند؟ آنچه هم دارند، خصلتی است که میان تمامی بنیادگرایان راستین، از بوداییان تبت گرفته تا آمیش‌های آمریکا، مشترک است. خالی‌بودن از کین تئوزی و حسادت-به عبارتی دیگر بی‌تفاوتی نسبت به شیوه زندگی بی‌ایمانان. اگر این به اصطلاح بنیادگرایان واقعا باور دارند که راه رسیدن به

اندیشه

محاصره دوامه‌فام‌لر، یک بازارشدن مردم این شهر انجاشد

حقیقت را یافته‌اند، چرا از بی‌ایمانان می‌هراسند؟ چرا به آنها حسادت می‌کنند؟ اگر یک بودایی با یک هندی غربی مواجه شود، قبیح‌اش نمی‌کند. صرفاً از روی خیرخواهی به او متذکر می‌شود که جست‌وجویش برای سعادت نقض غرض است. بر خلاف یک بنیادگرایی واقعی، شبه‌بنیادگرایان تروریست عمیقاً از زندگی گناه‌آلود ناباوران می‌ترسند، به آن توجه‌نشان می‌دهند و با آن تحریک می‌شوند. کاملاً محسوس است که در مبارزه‌شان با دیگری گناهکار، وسوسه‌های خودشان را به پیکار طلبیده‌اند. به همین دلیل است که شبه‌بنیادگرایان داعش را باید مایه سرافکندگی بنیادگرایی حقیقی دانست.

اینجاست که تشخیص ییتس هم برای توصیف وضعیت کنونی راه به جایی نمی‌برد:راسخ‌بودن گروهی از اوباش در اشتیاق‌شان، نشان از فقدان ایمان واقعی دارد. بنیادگرایان تروریست هم در درون خود تهی از ایمان‌اند و طغیان خشونت‌بارشان بر همین معنی گواهی می‌دهد. چقدر باید باوری سست باشد که به یاد یک کاریکاتور مزخرف که در یک روزنامه کم‌تیراز دانمارکی منتشر شده، بلرز. خشونت بنیادگرایانه نه ناشی از ایمان تروریست‌ها به برتری‌شان و نه در جهت حفاظت از هویت مذهبی-فرهنگی‌شان در مقابل شیخون تمدن مصرف‌گرایی جهانی است. مشکل بنیادگرایان تروریست در این نیست که ما آنها را پست‌تر از خود می‌پنداریم، بلکه آنها خود در خلوت‌شان به فرومایگی خویش اعتقاد دارند. به همین خاطر است که لحن سیاسی ترجم‌آمیز و همراه با استغنیای ما در ادعای به اینکه برتری‌ای در خود نمی‌بینیم، بدتر خشم‌شان را برمی‌انگیزد و کینه‌شان را اثباته می‌کند. مشکل از تفاوت فرهنگی (و تلاش آنها برای حفظ هویت‌شان) نیست، بلکه برعکس، مساله این است که آنها به ما علاقه دارند و در خلوت، معیارهای ما را پذیرفته‌اند و بر همان اساس خود را می‌سنجند. به‌طور تناقض‌آلودی، آنچه بنیادگرایان داعش و گروه‌های مشابه آن کم دارند، ایمان راستین به برتری‌شان است.

منبع:نیوبروک تایمز، ۳سپتامبر ۲۰۱۴

او در ادامه، جهت هرگونه اظهار نظر و ورود به مباحث اینچنینی مربوط به مکان و زمانی مشخص، از ضرورت آشنایی با فرهنگ مناطق مختلف، در دوره‌های تاریخی متفاوت، یاد کرد و گفت: «خود من، مشغول به کارهایی مربوط به عهد باستان، در مغرب‌زمین بودام، یعنی در حیطه‌ای که گمان می‌کنم مقداری با آن آشنایی دارم. چگونه می‌خواهید سراغ فرهنگ یونان بروید، حال آنکه «الیاداد و اودیسه» را نخوانده باشید، نمایشنامه‌های ایسخوس‌سقراط را نخوانده باشید، یا بروید سراغ قرون وسطی، بی‌آنکه که کتاب مقدس را مطالعه کرده باشید، بدون آشنایی با قرآن سراغ فرهنگ اسلامی بروید بی‌آنکه از «اوپن‌اشادها» چیزی بدانیم، فرهنگ هند را بکاویم؟»

در ادامه این نشست، بهشتی با ارایه اسلایدهایی در سردیس‌ها و مجسمه‌هایی که بیشتر چهره سقراط و بعضاً فیلسوفانی دیگر را از عهد باستان تا به امروز، بازنمایی کرده‌اند، به بررسی اندیشه‌های فلسفی در آنها پرداخت. سردیس سقراط در واتیکان که از قدیمی‌ترین آثاری است که چهره سقراط را بازنمایی می‌کند، با قادی کوتاه، سری کم‌و، بینی پهن گوستی و چشم‌هایی که انگار مردمک ندارد؛ تندیس در موزه بریتانیک لندن و سقراطی که رد را بر تن دارد؛ تندیس‌ی از پارسیسیپوس رواقی در موزه لوور، با دست راستی بالاآمده که انگار در حال شمارش براهین است؛ تندیس‌ی از دیوگنس کلیبی‌مسلسک، با لباس‌هایی و رافته بر تن، چراغی به دست و سگی در کنارش؛ تصویری دیگر از خطیبی سوفیست، مربوط به عهد باستان، در موزه بریتانیای لندن و سردیس‌هایی از سیرن‌ها- از ساتیرها- که شبیه سقراط هستند.

بهشتی با مدنظر قرار دادن این سردیس‌ها و تندیس‌ها، به بررسی ویژگی‌هایی از فلسفه سقراط و مشخصاً تفاوت‌ها و تمایزهایش، از مجسمه‌های سوفیست‌ها اشاره کرد و سقراط را به‌مثابه فیگور یک فیلسوفوس و خرمسگی که در آگورا (میدان شهر) آن جوانان را از راه به‌در می‌برد و نگاه پسر از حیرت او در این مجسمه‌ها که انگار زاده همان تفکر فلسفی است که معتقد است به اینکه: «فلسفه با تحیر آغاز می‌شود»، با سوفیست‌هایی که به بازی تئوریک (خطابه) فقط در پی به کرسی‌نشاندن حرفشان و تکنیک‌هایی برای تقویت جمعند و دانایی‌شان انگار تملک‌شان است، قیاس کرد. بهشتی با بیان این گفته الکیپیادس که «سقراط، سیرنی داناست» و اشاره به سردیس‌های بسیاری از سیرن‌هایی که شبیه سقراطند و بخش‌هایی از «ضیافت» افلاطون، بر وجوه دینیونوسی سقراط اشاره کرد: آن وجوهی که در نسبت با وجوه اپولونی سقراط، ناچیز گمارده می‌شود.

ریویو

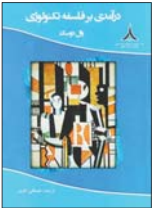
ریویو

در آمدی بر فلسفه تکنولوژی

جلال نیهانی زاده

مصطفی تقوی، استاد دانشگاه و پژوهشگر فلسفه این‌بار کتایی از وال دوسک را ترجمه کرده که با عنوان «درآمدی بر فلسفه تکنولوژی» منتشر شده است. این کتاب یکی از مهم‌ترین کتاب‌ها در حوزه مطالعات فلسفی تکنولوژی محسوب می‌شود که وال دوسک در سال ۲۰۰۶ میلادی نوشت. آر والتاین دوسک مولف بیش از چهار عنوان کتاب و بیش از ۲۰ مقاله علمی و پژوهشی بین‌المللی است و همچنین استناد گروه فلسفه دانشگاه نیومشایر است. وی در سال ۱۹۷۲ میلادی مدرک دکتری خود را از دانشگاه نگزاس در اوستین دریافت و از پایان‌نامه دکتری خود با عنوان «اثر استدلال دوم بر علوم اجتماعی» دفاع کرد. او مدرس دروسی نظیر ساختار اجتماعی و اس‌تی‌اس (علم، تکنولوژی و جامعه) نیز هست. اثر او، کتاب «درآمدی بر فلسفه تکنولوژی»، پس از

مقدمه ناشر با مقدمه‌ای پنج صفحه‌ای آغاز می‌شود که به‌صورت خلاصه به معرفی تاریخ‌محورانه فلسفه تکنولوژی و محتوای فصل‌های کتاب می‌پردازد و از ضرورت نوشتن این کتاب سخن می‌گوید. دوسک درباره هدف از نگارش این کتاب می‌گوید: یکی از اهداف این کتاب آشنا ساختن دانشجویان تازه‌کار با رویکردهای فلسفی مختلف به فلسفه تکنولوژی است که در لایه‌های هیاهوی فراوان پنهان‌شده است. وال دوسک ابراز امیدواری کرده است که به‌رغم تنوع و دشواری ادبیات ایسن حوزه، تحقیقات بیشتری در فلسفه تکنولوژی صورت پذیرد.

در آمدی بر فلسفه تکنولوژی

وال دوسک

ترجمه: مصطفی تقوی
ناشر: موسسه آموزش
تحقیقاتی منابع دفاعی
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

اما نظر دوسک نسبت به آرای فیلسوفان معاصر تکنولوژی با نثری روان و البته پژوهشی، بسیار خواندنی است. مثلاً دوسک درباره فلسفه تکنولوژی اروپای قاره‌ای می‌گوید: «این فلسفه می‌کوشد با جایگاه تکنولوژی در تاریخ درافتد. مجلس و بلندپرواز است، اما اغلب مبهم و احمقانه نیز هست.» وال دوسک در فصل اول کتاب مقدمه‌ای از جامعه‌شناسی شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان می‌شود؛ یعنی مطالعات تحلیل ریسک (شناخت علمی، واقع‌گرایی ابزاری و مطالعات علم و تکنولوژی ارایه می‌دهد. چستی تکنولوژی و بحث در باب تعریف یا توصیف از آن را در فصل دوم مورد بررسی قرار می‌دهد و از فن‌الاری (تکنوکراسی) در ادامه کتاب سخن می‌گوید. در فصل چهارم اس‌ا صحبت از یکی از موضوعات روز پژوهشکده‌های فنی مهندسی جهان